



Brüsszel, 2021. november 26.
(OR. en)

14366/21

Intézményközi referenciaszám:
2020/0310(COD)

SOC 692
EMPL 520
CODEC 1544

FELJEGYZÉS

Küldi:	az Állandó Képviselők Bizottsága (I. rész)
Címzett:	a Tanács
Biz. dok. sz.:	COM(2020) 682 final
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérek keretéről – Általános megközelítés

I. BEVEZETÉS

A Bizottság 2020. október 28-án irányelvjavaslatot nyújtott be az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről. A javaslat négy fő tagállami kötelezettség megállapítására irányul, nevezetesen:

1. mozgósítsák elő a kollektív tárgyalásokat, különösen a bérmegállapítással kapcsolatban,
2. tartsanak tiszteletben bizonyos eljárási kötelezettségeket, ha és amikor jogszabályban meghatározott minimálbéreket állapítanak meg, illetve aktualizálnak,

3. hozzanak megerősítő intézkedéseket annak érdekében, hogy azok, akik a nemzeti jog alapján jogosultak minimálbérre, ténylegesen élvezhessék a minimálbér által a munkavállalók számára biztosított védelmet, és
4. gyűjtsenek és szolgáltatassanak adatokat a Bizottság számára a minimálbérek nyújtotta védelem általi lefedettségnek és e védelem megfelelőségének a nyomon követése céljára.

E kezdeményezés révén a Bizottság különösen a szociális jogok európai pillérének 6. (Bérek) és 8. (Szociális párbeszéd és munkavállalói részvétel) alapelve végrehajtásához törekszik hozzájárulni.

A vonatkozó jogalap – vagyis az EUMSZ 153. cikke (1) bekezdésének b) pontjával összefüggésben értelmezett 153. cikkének (2) bekezdése – értelmében a Tanácsnak a rendes jogalkotási eljárás keretében, minősített többséggel kell eljárnia.

Az Európai Parlament 2021. november 25-én elfogadta megbízását.

A Gazdasági és Szociális Bizottság a 2021. március 25-i plenáris ülésén fogadta el véleményét¹.

A Régiók Bizottsága a 2021. március 19-i plenáris ülésén fogadta el véleményét².

II. A SZLOVÉN ELNÖKSÉG ALATT FOLYTATOTT TÁRGYALÁSOK

A szlovén elnökség munkája az elnökségi trión belüli partnerei, azaz Németország és Portugália elnöksége alatti sikeres előrelépésekre épült, melyek összefoglalását a portugál elnökség által az elért eredményekről készített jelentés³ tartalmazza. A szlovén elnökség négy egymást követő kompromisszumos javaslatot terjesztett a szociális kérdésekkel foglalkozó munkacsoport elé, melyeket a munkacsoport hat teljes ülésnap és számos, az összes szintre kiterjedő kétoldalú megbeszélés folyamán megvitattott.

¹ 7886/21.

² 7421/21.

³ 9142/21 + COR1.

Az elnökség számos különböző cél elérésére törekedett a munkacsoporti szintű megbeszélések irányítása során:

1. Tekintettel az EUMSZ 153. cikkének (5) bekezdésében foglalt konkrét kivételre, amely biztosítja a minimálbérek meghatározására vonatkozó tagállami hatáskör megóvását, az elnökség megkísérelte átigazítani a szöveget a Tanács Jogi Szolgálatától nyújtott írásbeli vélemény⁴ alapján.
2. Az elnökség körültekintő és intenzív figyelmet szentelt a delegációk részéről felvetett, a nemzeti munkaerő-piaci modellek és bérmegállapítási rendszerek közötti eltérések okán megfogalmazott aggályoknak. Az elnökség emellett intenzív erőfeszítéseket tett a szöveg általános szakmai minőségének javítására is.
3. Intenzív munka keretében összpontosított továbbá arra, hogy kompromisszumos megoldások jöjjenek létre a delegációk által felvetett különböző aggályok elosztatására és ezáltal egy olyan, megfelelően kiegyensúlyozott szöveg kialakítására, amely a tagállamok nagy többségének támogatását élvezi.

Az alábbiakban összefoglaljuk a Tanács előkészítő szerveiben megvitatott főbb kérdéseket.

⁴ 6817/21.

A Tanács előkészítő szerveiben megvitatott főbb kérdések

(1) A megfelelő minimálbérekre alkalmazandó eljárási keret (cím, 1. cikk, (15) preambulumbekkezdés)

A munkacsoport részletesen megvitatta az irányelv jellegét és tárgyát, valamint az általa előírandó kötelezettség típusát. E megbeszélést követően – az irányelv címébe és a szöveg egészébe beillesztett változtatások útján – pontosításra került az, hogy ez az irányelv valójában egy eljárási jellegű keretet hoz létre a megfelelő minimálberek tekintetében.

Pontosításra került továbbá, hogy a megfelelőség célkitűzését az irányelv különböző eszközökkel törekszik elérni, attól függően, hogy a minimálberek nyújtotta védelmet jogszabályban meghatározott minimálberek révén, kizárólag a bérmegállapításra vonatkozó kollektív tárgyalások révén avagy e két megközelítés kombinációja révén biztosítják-e:

A jogszabályban meghatározott minimálberek megállapításával összefüggésben a II. fejezet különböző eljárási kötelezettségeket állapít meg annak előmozdítása érdekében, hogy a jogszabályban meghatározott minimálbereket megfelelő szinten állapítsák meg – anélkül azonban, hogy konfliktusba kerülne az e szint megállapításával kapcsolatos tagállami hatáskörrel.

A kollektív tárgyalás útján megállapított minimálberek esetében – többek között azokban a tagállamokban, ahol a bérmegállapításra kizárólag kollektív tárgyalás alapján kerül sor – a kollektív tárgyalás előmozdítása képezi a minimálberek nyújtotta védelem javításának útját, mivel a kollektív tárgyalások általi lefedettség növekedése a megfelelő minimálberek előmozdítását szolgálja ((19) preambulumbekkezdés).

Az irányelv főbb rendelkezéseinek jobb tükrözése érdekében észszerűsítésre került az 1. cikk (és a (15) preambulumbekkezdés) szövege: Az 1. cikk (1) bekezdésének a) pontja illeszkedik az irányelvnek a jogszabályban meghatározott minimálberek megfelelőségének előmozdításáról szóló II. fejezetéhez, az (új) aa) pont a bérmegállapításra irányuló kollektív tárgyalások előmozdításáról szóló 4. cikkhez, a b) pont pedig a 8., a 9., a 10a., a 11. és a 12. cikkhez, mely utóbbiak a munkavállalók minimálbérre való meglévő egyéni jogosultságának az érvényesítésével foglalkoznak.

(2) Az általánosan alkalmazandó kollektív megállapodások kollektív szerződésekkel való összehasonlítása (3. cikk)

A javaslat különböző rendelkezéseket tartalmaz egyrészt a jogszabályban meghatározott minimálbérek, másrészt a kollektív szerződés útján rögzítettek vonatkozásában. Ezért kulcsfontosságú e kettő megkülönböztetése. Mivel azonban az általánosan alkalmazandó kollektív megállapodások tartalma a szociális partnerek által kötött megállapodásból fakad, nem pedig közjogi aktusból, és ezért csak a munkavállalók egy adott csoportjára alkalmazandó, pontosításra került, hogy az általánosan alkalmazandó kollektív szerződések nem tekintendők jogszabályban meghatározott minimálbérének.

Hasonló logika mentén pontosításra került, hogy a tengerészek minimálbérének a Tengerészeti Munkaügyi Egyezmény keretében történő megállapítására szolgáló mechanizmus eredménye a kollektív szerződésekkel azonos módon kezelendő.

(3) A bérmegállapításra irányuló kollektív tárgyalások előmozdítása (4. és 13. cikk, (19) preambulumbekzdés)

Pontosításra került, hogy a kollektív tárgyalások általi lefedettség növelésének az a célja, hogy javuljon a kollektív szerződések által biztosított bérmegállapítás, és ezáltal megfelelőbbé váljanak a minimálbérek. Mivel a tagállamok nem kötelezhetik a szociális partnereket kollektív szerződések megkötésére, a preambulumbekzdés immár egyértelműen kimondja, hogy a kollektív tárgyalások általi 70%-os lefedettség nem célkitűzést jelent, hanem csak egy küszöbértéket, amelynek alapján életbe lép a kollektív tárgyalást előmozdító keretfeltételek létrehozásának és a vonatkozó cselekvési terv elkészítésének kötelezettsége. A 13. cikk kiegészült továbbá annak egyértelművé tételével, hogy a tagállamok lehetővé tehetik a szociális partnerek számára, hogy együttesen ők maguk hozzák létre a cselekvési tervet.

4. A jogszabályban meghatározott minimálbérek megfelelőségének előmozdítása (5. cikk, (20)–(21) preambulumbekzdés)

A munkacsoport összes ülésén az 5. cikk állt a megbeszélések középpontjában: sok delegáció a kötelezettségek enyhítését szorgalmazta, míg mások az eredeti bizottsági javaslatot védelmezték. Mindezen megbeszélések nyomán sor került bizonyos igazításokra. A jogszabályban meghatározott minimálbérek megfelelőségének előmozdításával kapcsolatos rendelkezések magját azonban érintetlenül hagyták az egymást követő elnökségek.

Habár a delegációk sokszor kérték az 5. cikk (2) bekezdésében foglalt elemek rugalmasabb alkalmazásának a lehetővé tételét, az elnökség az 5. cikk (2) bekezdésében foglalt mind a négy elem alkalmazásának a kötelezettségét megtartotta. Figyelembe véve azonban a Jogi Szolgálat írásbeli véleményét, az elnökség pontosította, hogy ezen elemek relevanciájáról és relatív súlyáról a tagállamok dönthetnek jellemző nemzeti társadalmi-gazdasági körülményeiknek megfelelően.

Hasonló elgondolás mentén megmaradt a tagállamok azon kötelezettsége, hogy jogszabályban meghatározott minimálbérek megfelelőségének az értékelését az indikatív referenciaértékek alapján végezzék el, ugyanakkor egyértelműbbé tették, hogy mindegyik tagállam maga döntheti el, hogy mely indikatív referenciaértékeket használja e célra. Azon tény kapcsán, hogy a bizottsági javaslat erőteljes hangsúlyt helyez a bruttó átlagbér 50%-ában és a bruttó mediánbér 60%-ában meghatározott lehetséges indikatív referenciaértékekre, számos tagállam részéről hangzott el bírálat. Ezek a tagállamok annak elismerését kérték, hogy a megfelelőség nem csupán a méltányosságról szól (vagyis adott tagállamban a minimálbér és más bérek közötti kapcsolatról), hanem az 5. cikk (1) bekezdésével és a szociális jogok európai pillérének 6. alapelvével⁵ összhangban arról is, hogy a minimálbér tisztességes megélhetést biztosítson. A tisztességes megélhetési mutatók többnyire nemzeti szinten vannak használatban. Az elnökség ezért a referenciaértékek leírását az 5. cikk (3) bekezdésében az „általánosan használt” referenciaértékekre korlátozta, kibővítve azonban a (21) preambulumbekkezdésben az e referenciaértékekre adott példák listáját. Ennek során az elnökség figyelembe vette, hogy a szociális kérdésekkel foglalkozó munkacsoport legutóbbi ülésén továbbra is sok észrevétel hangzott el e témáról. A tagállamok egyértelműbb fogalmazást kértek, néhány tagállam az 50%-os és 60%-os referenciaérték törlését szorgalmazta, mások pedig közelebb akartak maradni a bizottsági javaslat eredeti szövegéhez; ugyanakkor egyik cselekvési irányvonal sem élvezett többségi támogatást.

⁵ „6. alapelv (Bérek)

- a) *A munkavállalóknak joguk van a tisztességes megélhetést biztosító, méltányos bérekhez.*
- b) *Megfelelő minimálbéreket kell meghatározni, amelyek a nemzeti gazdasági és szociális feltételek mellett biztosítják a munkavállaló és családja szükségleteinek kielégítését, biztosítva mindamellet a foglalkoztatáshoz jutást és a munkakeresés ösztönzését. Meg kell akadályozni a dolgozói szegénységet.”*

Az a kötelezettség, hogy mindegyik tagállamnak – az 5. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt kritériumok alkalmazásával – rendszeresen és kellő időben aktualizálnia kell jogszabályban meghatározott minimálbéreit, nem módosult. Azon, több tagállamban is fennálló egyedi helyzet figyelembe vétele érdekében azonban, hogy e tagállamok az említett rendszeres aktualizálások között egy indexálási képletet alkalmaznak a jogszabályban meghatározott minimálbéreik összegének növelésére, a szöveg kiegészült egy új (2a) bekezdéssel és egy új (20a) preambulumbekézdéssel.

5. Különbségek és levonások (6. cikk, 7. cikk c) pont, (22) preambulumbekézdés)

A (22) preambulumbekézdésben világosabban kifejtésre került, hogy a különbségek és levonások bizonyos esetekben negatívan befolyásolhatják a jogszabályban meghatározott minimálberek megfelelőségét, és ezért fontos kerülni azok széles körű alkalmazását. Immár részletesebben kifejti továbbá a szöveg, hogy a Szerződések a minimálberek megállapítását – és így a különbségekről, illetve levonásokról való döntéshozatalt is – tagállami hatáskörben hagyják, ugyanakkor a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk a megkülönböztetésmentesség és az arányosság uniós jog által előírt általános alapelvét.

6. Közbeszerzés (9. cikk, (24) preambulumbekézdés)

Összhangban az Európai Bizottság azon szándékával, hogy egy nyilatkozati jellegű rendelkezésben emlékeztessen a közbeszerzési irányelvekben foglalt kötelezettségekre és ezáltal támogassa, illetve erősítse ezen irányelvek végrehajtását, az elnökségek fokozottabban összehangolták ennek a cikknek, illetve preambulumbekézdésnek a megfogalmazását az említett irányelvek szövegével.

7. Nyomon követés és adatgyűjtés (10. cikk, (25) preambulumbekézdés)

A 10. cikk nyomon követésről és adatgyűjtésről szóló rendelkezései kapcsán sok tagállam jelentős aggályoknak adott hangot amiatt, hogy attól tartottak, további bürokratikus terhek fognak keletkezni, mégpedig egyértelmű hozzáadott érték nélkül. Különösen aggályosnak bizonyult az adatok bontásban való szolgáltatása és mindenekelőtt a fogyatékoság szempontja alapján való bontás, mivel ilyen adatok gyűjtésére – a magánélet védelme okán – ritkán kerül sor. Az elnökség és a delegációk által az Európai Bizottsággal folytatott intenzív eszmecserét követően a 10. cikk szövege a következőképpen módosult a tagállamok által megfogalmazott aggályok figyelembevétele érdekében:

- Tekintettel arra, hogy a minimálbérek általában nem változnak drasztikusan egyik évről a másikra, az évenkénti adatszolgáltatás kötelezettségét sok tagállam felesleges tehernek tartotta. Ezért az adatszolgáltatás gyakorisága kétévenkéntire módosult.
- A preambulumbekkezdésben pontosításra került, hogy a tagállamok választják meg a felhasználni kívánt adatforrásokat, továbbá hogy jobb adatforrás híján használhatnak nemzeti szintű adatokat, mintavételes felméréseket és becsléseket is.
- A bontásban történő adatszolgáltatási kötelezettség immár kiegészült azzal a kitételrel, hogy ezen adatok csak olyan mértékig szolgáltatandók, amennyiben a tagállam rendelkezésére állnak.
- A tagállamok által szolgáltatandó adatok leírása szövegszerkesztési okokból átalakításra került. A jelentéstételi kötelezettségek enyhítése és annak figyelembevétele érdekében, hogy mely adatok állnak könnyen rendelkezésre, a következő kiigazításokra került sor:
 - a tagállamoknak a jogszabályban meghatározott minimálbérek különbségeiről és levonásairól csupán leírást kell adniuk;
 - a kizárólag kollektív szerződések által biztosított minimálbér-védelem esetében
 - a kollektív szerződésekben meghatározott minimálbérekről való adatszolgáltatás az alacsony keresetű munkavállalókra kiterjedő kollektív szerződésekben meghatározott legalacsonyabb bérszintre vagy annak becslésére, valamint az általuk érintett munkavállalók részarányára korlátozódik,
 - az olyan munkavállalókra vonatkozó adatszolgáltatás, akik nem tartoznak kollektív szerződés hatálya alá, elvégezhető a kifizetett bérek alapján.
- A bizottsági javaslatban szerepelt egy olyan rendelkezés, amely kifejezetten felhatalmazta volna a Bizottságot arra, hogy felkérje a tagállamokat az eseti alapon való további adatszolgáltatásra. Ez a rendelkezés nem kapott támogatást. Tekintettel arra, hogy a Bizottság a jó együttműködés általános elve alapján bármikor kérhet adatokat, ez a rendelkezés kikerült a szövegből.

- A bizottsági javaslat 10. cikkének (5) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a Foglalkoztatási Bizottságnak minden évben meg kell vizsgálnia a bérmegállapítással kapcsolatos kollektív tárgyalások előmozdítását és a minimálbérek megfelelőségét a tagállamokban. Mivel a Foglalkoztatási Bizottság feladatai közvetlenül az EUMSZ 150. cikkéből következnek, és utóbbi a Tanácsot hatalmazza fel az említett bizottságot létrehozó határozat elfogadására, ennek az irányelvnek nem indokolt tovább pontosítania az említett feladatokat. Ezért a Foglalkoztatási Bizottság általi vizsgálatra való hivatkozás átkerült a preambulumbekézdésbe, és kibővült egy arra vonatkozó emlékeztetővel, hogy a Szerződés értelmében a Tanács és a Bizottság kérhet ilyen vizsgálatot. Figyelembe véve azt a tényt, hogy a Foglalkoztatási Bizottság feladatköre csak a foglalkoztatáspolitikákra terjed ki (EUMSZ IX. cím, 143–150. cikk), és a szociálpolitikával kapcsolatos feladatok a szociális védelemmel foglalkozó bizottsághoz tartoznak (EUMSZ X. cím, 151–160. cikk, lásd azon belül a munkafeltételeket is a 153. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerint), utóbbi szintén beillesztésre került a preambulumbekézdésbe.

8. A munkavállalók tájékoztatása ((új) 10a. cikk és (új) (25a) preambulumbekézdés)

A bizottsági javaslatban a 8. cikk (3) bekezdése és a 10. cikk (3) bekezdése tartalmazott bizonyos rendelkezéseket a munkavállalók arról való tájékoztatására vonatkozóan, hogy milyen minimálbér-védelemre jogosultak. A szöveg észszerűsítése érdekében e két rendelkezés összevonásra került az új 10a. cikkben.

9. Jogorvoslathoz való jog és szankciók (11. és 12. cikk, valamint (26) és (26a) preambulumbekézdés)

A delegációk kérése nyomán pontosításra került, hogy a jogorvoslathoz való jog és a szankciók alkalmazásának kötelezettsége csak a minimálbérek nyújtotta védelemmel kapcsolatos olyan jogokra vonatkozik, amelyeket a nemzeti jog már eleve biztosít. A minimálberekkel kapcsolatos jogok megsértéséért a tagállamok által elfogadandó szankciókat illetően pontosításra került, hogy a 12. cikknek való megfelelés céljából elegendő, ha kötbér kerül megállapításra a kollektív szerződések végrehajtásáról szóló szabályok keretében.

2021. november 24-én a Coreper ülésén a delegációk nagy többsége támogatta az elnökség által elvégzett munkát, és egyetértett az elnökséggel abban, hogy az általa előterjesztett szöveg a Tanácsban kialakult súlypontot tükrözi. Számos delegáció ragaszkodott ahhoz, hogy a szövegben ne kerüljön sor további módosításra, mivel az egy olyan érzékeny egyensúlyt képvisel, amelyhez képest nincs mozgástér a további igazításra. A delegációk egyetértettek abban, hogy a szöveg kellően kiforrott ahhoz, hogy megvitatás és megállapodás céljából továbbítsák az EPSCO Tanácsnak; mindössze a DK delegáció jelezte, hogy ellenszavazattal fog élni.

Fennmaradó fenntartások

Általános vizsgálati fenntartás: AT, DE, EE, FI, HU, PL, RO, SE

Parlamenti fenntartás: NL

III. KÖVETKEZTETÉS

Felkérjük a(z EPSCO) Tanácsot, hogy adja egyetértését az e jelentés mellékletében foglalt szövegre (általános megközelítésre) vonatkozóan, valamint adjon megbízást az elnökségnek az e javaslatról az Európai Parlament és a Bizottság képviselőivel folytatandó tárgyalások megkezdésére.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérek keretéről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 153. cikke (2) bekezdésére, összefüggésben 153. cikke (1) bekezdésének b) pontjával,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére⁶,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére⁷,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) Az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikke értelmében az Unió célja többek között az, hogy előmozdítsa népeinek jólétét, és Európa fenntartható fejlődéséért munkálkodik, amely magas versenyképességű szociális piacgazdaságon alapul.

⁶ HL C , , . o.

⁷ HL C , , . o.

- (2) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának⁸ 31. cikke értelmében minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.
- (3) Az Európai Szociális Charta kimondja, hogy minden munkavállalónak joga van az igazságos munkafeltételekhez. A Charta elismeri különösen azt, hogy minden munkavállalónak joga van a maga és családja számára tisztességes életszínvonalat biztosító méltányos díjazáshoz, hogy minden dolgozót és munkaadót megillet az a jog, hogy gazdasági és szociális érdekei védelmében nemzeti vagy nemzetközi szervezetekben egyesüljön, valamint minden dolgozónak és munkaadónak joga van a kollektív megállapodásra irányuló tárgyalás folytatásához.
- (4) A 2017. november 17-én Göteborgban kihirdetett szociális jogok európai pillérének II. fejezete meghatároz egy sor, a méltányos munkafeltételek biztosítása tekintetében irányadó alapelvet. A szociális jogok európai pillérének 6. alapelve megerősíti a munkavállalók tisztességes megélhetést nyújtó, méltányos bérezéshez való jogát. Az említett alapelv kimondja azt is, hogy gondoskodni kell megfelelő minimálbérekről, amelyek a nemzeti gazdasági és szociális feltételek mellett biztosítják a munkavállaló és családja szükségleteinek kielégítését, és egyúttal a foglalkoztatáshoz való hozzáférést és a munkakeresés ösztönzését is. Emlékeztet továbbá arra, hogy meg kell akadályozni a dolgozói szegénységet, és hogy a béreket a nemzeti gyakorlattal összhangban, átlátható és kiszámítható módon kell megállapítani, tiszteletben tartva a szociális partnerek autonómiáját.

⁸ Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 2012/C 326/02, HL C 326., 2012.10.26., 391. o.

- (5) A tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról szóló (EU) 2020/1512 tanácsi határozat⁹ 5. iránymutatása arra szólítja fel a tagállamokat, hogy a szociális partnereket megfelelően vonják be a bérmegállapításba, tisztességes megélhetést biztosító méltányos bérekről gondoskodva, valamint lehetővé téve a béreknek a termelékenység alakulására való megfelelő reagálását és felzárkóztatását. Az iránymutatás emellett a szociális párbeszéd és a bérmegállapításról folytatott kollektív tárgyalások előmozdítására is ösztönzi a tagállamokat. A tagállamoknak és a szociális partnereknek az iránymutatás szerint továbbá arról is gondoskodniuk kell, hogy valamennyi munkavállaló megfelelő és méltányos bérezésben részesüljön akár kollektív szerződések, akár jogszabályban meghatározott megfelelő minimálbérek révén, figyelembe véve ezeknek a versenyképességre, a munkahelyteremtésre és a dolgozói szegénységre gyakorolt hatását. A 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégia¹⁰ leszögezi, hogy a tagállamoknak intézkedéseket kell elfogadniuk a méltányos munkafeltételek biztosítása érdekében. Ezenkívül a 2020. évi éves fenntartható növekedési stratégia¹¹ felhívta a figyelmet arra, hogy a növekvő szociális különbségek fényében fontos biztosítani, hogy minden munkavállaló megfelelő bért kapjon. A Bizottság néhány tagállam számára több országspecifikus ajánlást is megfogalmazott a minimálbérek tekintetében.
- (6) A jobb munka- és életkörülmények – amelyek többek között a megfelelő összegű minimálbérek révén biztosíthatók – mind a munkavállalók, mind a vállalkozások javát szolgálják az Unióban, továbbá az inkluzív és fenntartható növekedés előfeltételét képezik. A minimálbérek nyújtotta védelem általi lefedettség és az e védelem megfelelősége terén fennálló jelentős különbségek hatékony kezelése hozzájárul az uniós munkaerőpiac méltányosabbá tételéhez, a gazdasági és társadalmi fejlődés előmozdításához, valamint a felzárkózáshoz. Az egységes piacon folyó versenynek magas szintű szociális normákon, innováción és a termelékenység javításán kell alapulnia, az egyenlő versenyfeltételek biztosítása mellett.

⁹ A Tanács (EU) 2020/1512 határozata (2020. október 13.) a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról (HL L 344., 2020.10.19., 22. o.).

¹⁰ COM(2020) 575 final bizottsági közlemény.

¹¹ COM(2019) 650 final bizottsági közlemény.

- (7) A megfelelő szinten megállapított minimálbérek révén megóvható a hátrányos helyzetben lévő munkavállalók jövedelme, biztosítható a tisztességes megélhetés, és korlátozható a jövedelem csökkenése a nehéz időkben. A minimálbérek hozzájárulnak a belső kereslet fenntartásához, erősítik a munkavállalásra való ösztönzést, csökkentik a béregyenlőtlenségeket és a dolgozói szegénységet.
- (8) A nők, a fiatalok, az alacsony képzettségű munkavállalók és a fogyatékkal élő személyek más csoportokhoz képest nagyobb valószínűséggel tartoznak a minimálbért vagy alacsony bért keresők közé. Gazdasági visszaesések – mint például a koronavírus okozta válság – idején a minimálbérek még nagyobb szerepet játszanak az alacsony bérezésű munkavállalók védelmében, és elengedhetetlenek a fenntartható és inkluzív gazdasági fellendülés előmozdításához. A minimálbérek kérdésének kezelése hozzájárul a nemek közötti egyenlőség megvalósításához, a bérek és a nyugdíjak terén a nemek között fennálló egyenlőtlenség felszámolásához, valamint a nők szegénységből való kiemeléséhez.
- (9) A Covid19-világjárvány jelentős hatást gyakorol a szolgáltatások ágazatára és a kisvállalkozásokra, amelyeken belül magas a minimálbért keresők aránya. Ezenkívül a minimálbérek azoknak a munkaerőpiacokat átformáló strukturális tendenciáknak a szempontjából is fontosak, amelyeket egyre inkább az atipikus és bizonytalan foglalkoztatási formák magas aránya jellemez. Ezek a tendenciák a munkahelyek fokozódó polarizálódásához vezettek, ami a legtöbb tagállamban az alacsony bérezésű és alacsony képzettséget igénylő foglalkozások arányának emelkedését, valamint egyes tagállamokban a béregyenlőtlenség növekedését vonta maga után.
- (10) A minimálbérek nyújtotta védelem minden tagállamban létezik, míg azonban egyes tagállamokban jogszabályi vagy közigazgatási rendelkezésekből és kollektív szerződésekből ered, más tagállamokban kizárólag kollektív szerződések keretében valósul meg.
- (11) A minimálbérek által kollektív szerződések keretében nyújtott védelem az alacsony bérezésű foglalkozások esetében többnyire megfelelő; a jogszabályban meghatározott minimálbérek ugyanakkor számos tagállam gazdaságában alacsonyak az egyéb bérekhez képest. 2018-ban a jogszabályban meghatározott minimálbér szintje kilenc tagállamban olyan alacsony volt, hogy egy minimálbérből élő egyedülálló személy jövedelme nem érte el a szegénységi küszöböt. Ráadásul a csökkentett mértékű minimálbérek (különbségek) alkalmazása és a jogszabályban meghatározott minimálbérek tekintetében végrehajtott levonások negatívan befolyásolják a minimálbérek megfelelőségét.

- (12) Az Unióban nem minden munkavállaló számára biztosítanak hatékony védelmet a minimálbérek, mivel néhány tagállamban vannak olyan munkavállalók, akik – noha kiterjed rájuk a védelem – a jogszabályban meghatározott minimálbérenél alacsonyabb összegű javadalmazásban részesülnek, ami a meglévő szabályok megsértését jelenti. Az ilyen szabálytalanság a tapasztalatok szerint különösen a nőket, a fiatal munkavállalókat, a fogyatékkal élő személyeket és a mezőgazdasági dolgozókat érinti. Azokban a tagállamokban, amelyekben a minimálbérek általi védelmet kizárólag kollektív szerződések biztosítják, a védelemben nem részesülő munkavállalók aránya a becslések szerint az összes munkavállaló 2 %-a és 55 %-a között változik.
- (13) Míg egyfelől az érdemi kollektív tárgyalások hozzájárulnak a minimálbérek nyújtotta megfelelő védelem biztosításához, másfelől a kollektív tárgyalások hagyományos struktúrái az elmúlt évtizedekben fokozatosan erodálódtak, részben a gazdaságon belül az olyan ágazatok irányába bekövetkezett eltolódás miatt, amelyekben a szakszervezetek jelentősége csekélyebb, részben a szakszervezetek taglétszámának az atipikus és új munkavégzési formák terjedésével összefüggő csökkenése miatt.
- (14) A Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződés 154. cikkével összhangban két szakaszban konzultált a szociális partnerekkel az Unióban a minimálbérek révén biztosítandó megfelelő védelemmel kapcsolatos kihívások kezelését célzó lehetséges intézkedésekről. A szociális partnerek között nem született megállapodás a szóban forgó kérdésekre vonatkozó tárgyalások megkezdéséről. Mindazonáltal fontos uniós szinten intézkedéseket hozni annak előmozdítására, hogy az Unióban a munkavállalók részesüljenek a megfelelő minimálbérek révén nyújtott védelemben, a szociális partnerekkel folytatott konzultáció eredményeinek figyelembevételével.
- (15) Ez az irányelv uniós szintű keretet hoz létre egyrészt a megfelelő szintű minimálbérek előmozdítása, másrészt a bérmegállapításra irányuló – különösen az alacsony keresetű munkavállalókat támogató – kollektív tárgyalások előmozdítása, harmadrészt pedig, olyan mértékig, amennyiben – jogszabályban meghatározott minimálbérek, illetve kollektív szerződések keretében megállapított bérek formájában – léteznek minimálbérek, a munkavállalók számára a minimálbérek nyújtotta védelemhez való tényleges hozzáférés előmozdítása céljából.

- (16) Az irányelvnek – az Európai Unió működéséről szóló szerződés 153. cikkének (5) bekezdése értelmében továbbra is fennálló tagállami hatásköröket tiszteletben tartva – nem célja sem a minimálbérek szintjének uniós harmonizálása, sem a minimálbérek megállapítására szolgáló egységes mechanizmus létrehozása. Az irányelv nem sérti a tagállamok azon jogát, hogy szabadon eldöntsék, jogszabályban rögzítik-e a minimálbéreket, vagy a minimálbérek által kollektív szerződések keretében biztosított védelemhez való hozzáférést támogatják, az adott ország nemzeti jogának, gyakorlatának és sajátosságainak megfelelően, és teljeskörűen tiszteletben tartva a nemzeti hatásköröket és a szociális partnerek szerződési szabadságát. Ezen irányelv eljárási jellegű kötelezettségeket ír elő, és nem kötelezi jogszabályban meghatározott minimálbér bevezetésére azokat a tagállamokat, ahol a minimálbérek által nyújtott védelmet kizárólag kollektív szerződések biztosítják, és a kollektív szerződéseket sem teszi általánosan alkalmazandóvá. Az irányelv nem határozza meg a bérszintet sem, mivel az nemzeti szinten a szociális partnerek szerződési szabadságába és a tagállamok vonatkozó hatáskörébe tartozik.
- (17) Amellett, hogy tiszteletben tartja a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK (Róma I.) rendeletet, ez az irányelv azokra a munkavállalókra alkalmazandó, akik az egyes tagállamokban hatályos jog, kollektív szerződések vagy gyakorlat által meghatározott munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkeznek, figyelembe véve az Európai Unió Bírósága által a munkavállalói jogállás meghatározására megállapított kritériumokat. Feltéve, hogy eleget tesznek ezeknek a kritériumoknak, a háztartási alkalmazottak, a behívásos munkavállalók, az időszakos munkavállalók, az utalványos munkavállalók, a színlelt önálló vállalkozók, a platform-munkavállalók, a gyakornokok és a tanulószerveződéses tanulók egyaránt ezen irányelv hatálya alá tartozhatnak.

- (17a – új) A valóban önálló vállalkozók nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá, mivel nem tesznek eleget ezeknek a kritériumoknak. A nemzeti jogban meghatározott önálló vállalkozói státusszal való visszaélés – akár nemzeti, akár határokon átnyúló esetekben – egy olyan formája a megtévesztő módon bejelentett munkavégzésnek, amelyet gyakran a be nem jelentett munkavégzéssel hoznak összefüggésbe. Színlelt önálló vállalkozói tevékenységről akkor beszélünk, amikor egy személy – bizonyos jogi vagy adózási kötelezettségek elkerülése végett – önálló vállalkozóként van bejelentve, miközben teljesít minden olyan feltételt, amely egy munkaviszonyra jellemző. E személyeknek ezen irányelv hatálya alá kell tartozniuk. A munkaviszony fennállásának megállapítása tekintetében a tényleges munkavégzéssel kapcsolatos tényeket kell irányadónak tekinteni, és nem azt kell alapul venni, hogy a felek hogyan minősítik a viszonyt.
- (17b – új) Ez az irányelv figyelembe veszi, hogy a módosított, 2006. évi Tengerészeti Munkaügyi Egyezmény meghatározza a tengerészek esetében alkalmazandó minimálbér-megállapítási mechanizmust. Ezen irányelv alkalmazása céljából a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet igazgatótanácsának az ilyen minimálbér-megállapítási mechanizmus keretében hozott és adott tagállamban a gyakorlatban alkalmazott határozatait kollektív szerződésnek kell tekinteni.
- (18) A bérmegállapításra irányuló, jól működő kollektív tárgyalás fontos eszköz annak biztosításához, hogy a munkavállalókat megfelelő minimálbérek védjék. A jogszabályban meghatározott minimálbéreket alkalmazó tagállamokban a kollektív tárgyalások támogatják a bérek általános alakulását, és ezáltal hozzájárulnak a minimálbérek megfelelőségének javításához. Azokban a tagállamokban, ahol a minimálbérek általi védelmet kizárólag kollektív tárgyalások biztosítják, e bérek szintjét és a védett munkavállalók arányát közvetlenül a kollektív tárgyalások rendszerének működése és a kollektív tárgyalások általi lefedettség határozza meg. Az erős és jól működő kollektív tárgyalások, valamint az ágazati vagy ágazatközi kollektív szerződések általi széles körű lefedettség együttesen erősíti a minimálbérek megfelelőségét és a minimálbérek általi lefedettségét.

- (19) A kollektív tárgyalások általi lefedettség csökkenésével összefüggésben elengedhetetlen, hogy a tagállamok előmozdítsák a kollektív tárgyalásokat, és ezáltal javuljon a kollektív szerződések által biztosított bérmegállapítás a minimálbérek által a munkavállalók számára nyújtott védelem erősítése érdekében. Azokban a tagállamokban, ahol széles körű a kollektív tárgyalások általi lefedettség, általában kicsi az alacsony bérezésű munkavállalók aránya, és magasak a minimálbérek. Azokban a tagállamokban, ahol kicsi az alacsony bérezésű munkavállalók aránya, a kollektív tárgyalások általi lefedettségi arány meghaladja a 70 %-ot. Hasonlóképpen, a mediánbérhez viszonyítva magas minimálbérszinttel rendelkező tagállamok többsége esetében a kollektív tárgyalások általi lefedettség meghaladja a 70 %-ot. Ezért azoknak a tagállamoknak, ahol a kollektív tárgyalások általi lefedettségi arány 70 % alatt van, intézkedéseket kell elfogadniuk a kollektív tárgyalások elterjedtebbé tétele érdekében. A szociális partnerek autonómiájának tiszteletben tartása érdekében azonban, amely magában foglalja a kollektív tárgyaláshoz való jogukat, és kizárja a kollektív szerződés megkötésére való kötelezettségüket, a kollektív tárgyalások általi lefedettség 70 %-os küszöbértékét nem kell elérendő célként értelmezni, hanem csupán olyan mutatónak kell tekinteni, amelynek alapján életbe lép azon kötelezettség, hogy létrejöjjön a kollektív tárgyalások feltételeinek megteremtését elősegítő támogató eljárásokból és intézményi megállapodásokból álló keret, valamint hogy cselekvési terv kerüljön kidolgozásra. Ez a terv bármilyen formát ölthet, és elfogadására sor kerülhet már ezen irányelv hatálybalépése előtt, feltéve hogy a kollektív tárgyalás hathatós előmozdítását célzó intézkedéseket tartalmaz, és a szociális partnerekkel való egyeztetés eredményeként született.
- (20) A megfelelő minimálbérek biztosításához – a munkahelyek védelme és a vállalkozások, köztük a kis- és középvállalkozások versenyképességének megőrzése mellett – megbízható szabályokra, eljárásokra és gyakorlatokra van szükség a jogszabályban meghatározott minimálbérek megállapítása és aktualizálása tekintetében. Ezek számos elemet tartalmaznak a jogszabályban meghatározott minimálbérek megfelelőségének megőrzése érdekében, ideértve a tagállamok által a minimálbérek megállapítása és aktualizálása során figyelembe veendő kritériumokat és a megfelelőségük értékelésére szolgáló mutatókat, a rendszeres és időben történő aktualizálást, a tanácsadó szervek meglétét és a szociális partnerek bevonását. A szociális partnereknek a jogszabályban meghatározott minimálbérek megállapításába és aktualizálásába, valamint – amennyiben alkalmaznak ilyet – az automatikus indexálási képletek meghatározásába vagy módosításába való, időben történő és tényleges bevonása a jó kormányzás egy másik olyan eleme, amely lehetővé teszi a tájékozott és inkluzív döntéshozatali folyamatot.

- (20a – új) Az automatikus indexálási mechanizmust – többek között a minimálbér kötelező minimális emelését garantáló félautomatikus mechanizmusokat – alkalmazó tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy amennyiben a tagállami keretnek részét képezi egy ilyen mechanizmus, a keret a jogszabályban meghatározott minimálbér rendszeres időközönként, időszerű módon történő aktualizálását is előírja azok megfelelőségének folyamatos előmozdítása érdekében. Ezen rendszeres aktualizálások keretében az irányadó kritériumok figyelembevételével el kell végezni a minimálbér értékelését, és ezt követően – amennyiben szükséges – módosítani kell annak összegét. Az automatikus indexálásnak és a jogszabályban meghatározott minimálberek aktualizálásának gyakorisága eltérhet egymástól.
- (21) A minimálbér akkor tekinthető megfelelőnek, ha méltányos az országon belüli bérelaszláshoz képest, és tisztességes életszínvonalat biztosít. A jogszabályban meghatározott minimálberek megfelelőségét az egyes tagállamok határozzák meg és értékelik a nemzeti társadalmi-gazdasági feltételeik – többek között a foglalkoztatás növekedése, a versenyképesség, valamint a regionális és az ágazati fejlemények – fényében, figyelembe véve a vásárlóerőt, a termelékenység szintjét és alakulását, továbbá a bérek szintjét, azok eloszlását és növekedését. A mutatók és a hozzájuk kapcsolódó referenciaértékek alkalmazása segítheti az egyes tagállamokat a minimálbér megfelelőségének értékelésében. Ezeket a tagállamoknak a nemzetközi szinten általánosan alkalmazott mutatók közül, illetve adott esetben nemzeti szinten alkalmazott bevett mutatók közül kell kiválasztaniuk. Ezek közé tartozhatnak nemzetközi szinten általánosan alkalmazott bevett referenciaértékek is, mint például a bruttó minimálbérnek a bruttó mediánbérhez viszonyított 60 %-os aránya, a bruttó minimálbérnek a bruttó átlagbérhez viszonyított 50 %-os aránya, valamint a nettó minimálbérnek a nettó átlagbérhez viszonyított 50 %-os vagy 60 %-os aránya, továbbá a nemzeti szinten általánosan alkalmazott bevett mutatókhoz kapcsolódó referenciaértékek, mint például a nettó minimálbérnek a szegénységi küszöbhez mérése, illetve a minimálberek vásárlóereje.

- (22) A tagállamoknak be kell vonniuk a szociális partnereket, ha a jogszabályban meghatározott minimálbérek tekintetében különböző szinteket (különbségek) állapítanak meg, vagy ha olyan levonásokat tesznek lehetővé, amelyek a fizetett javadalmazást a jogszabályban meghatározott minimálbér szintje alá csökkentik (levonások). A minimálbérnek, valamint az esetleges különbségeknek és levonásoknak a megállapítására vonatkozó tagállami hatáskörök sérelme nélkül, annak elősegítése érdekében, hogy a minimálbérek megfelelőek legyenek, fontos elkerülni a különbségek és levonások széles körű alkalmazását, továbbá biztosítani azt, hogy azok alkalmazása során tiszteletben tartsák a megkülönböztetés tilalmának és az arányosságnak az elvét. A jogszabályban meghatározott minimálbéreket terhelő bizonyos levonások helyénvalók lehetnek annak okán, hogy valamely jogszerű célt szolgálnak, többek között a túlfizetett összegek vagy az igazságügyi, illetve közigazgatási hatóságok által elrendelt levonások esetében. Más, például a munka elvégzéséhez szükséges felszereléssel kapcsolatos vagy a természetbeni juttatások – például a szállás – miatti levonások kedvezőtlenül befolyásolhatják a minimálbér megfelelőségét.
- (23) A jogszabályban meghatározott minimálbérre vonatkozó nemzeti keretek működésének biztosításához hatékony végrehajtási rendszerre, többek között vizsgálatokra és helyszíni ellenőrzésekre van szükség. A végrehajtó hatóságok hatékonyságának növelése érdekében a szociális partnerekkel való szoros együttműködésre is szükség van, többek között az olyan kritikus kihívások kezelése érdekében, mint az alvállalkozás, a színlelt önfoglalkoztatás vagy a nyilvántartásba nem vett túlórák.

- (24) A jogszabályi rendelkezésekben vagy a kollektív szerződésekben meghatározott, minimálbérek nyújtotta védelem hatékony végrehajtása elengedhetetlen a közbeszerzési és koncessziós szerződések teljesítése keretében. Egy adott ágazatban az ilyen szerződések végrehajtása során vagy azt követően az alvállalkozói láncban előfordulhat, hogy a minimálbérek nyújtotta védelmet biztosító kollektív szerződéseket nem tartják be, aminek eredményeként a munkavállalók az ágazati kollektív szerződésekben megállapított bérszintnél alacsonyabb bérezésben részesülnek. Az ilyen helyzetek elkerülése érdekében fontos, hogy a közbeszerzés során ajánlatkérőként eljáró hatóságok a közbeszerzésről szóló 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv¹² 18. cikkének (2) bekezdésével és 71. cikkének (1) bekezdésével, a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről szóló 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv¹³ 36. cikkének (2) bekezdésével és 88. cikkének (1) bekezdésével, valamint a koncessziós szerződésekről szóló 2014/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv¹⁴ 30. cikkének (3) bekezdésével és 42. cikkének (1) bekezdésével összhangban biztosítsák, hogy a gazdasági szereplők a munkajog tekintetében alkalmazandó kötelezettségek teljesítése céljából az adott ágazatra és földrajzi területre vonatkozó kollektív szerződésekben meghatározott béreket alkalmazzák munkavállalóik esetében, ugyanakkor ez az irányelv nem keletkeztethet további kötelezettségeket az említett irányelvekhez képest.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve (2014. február 26.) a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.).

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/25/EU irányelve (2014. február 26.) a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 243. o.).

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/23/EU irányelve (2014. február 26.) a koncessziós szerződésekről (HL L 94., 2014.3.28., 1. o.).

- (25) A megbízható nyomon követés és adatgyűjtés kulcsfontosságú a minimálbérek alakulásának feltérképezéséhez. A tagállamok maguk választhatják meg az adatgyűjtés módját. Támaszkodhatnak különösen kellően reprezentatív mintán alapuló felmérésekre, nemzeti adatbázisokra, az Eurostatból származó, uniós szinten harmonizált adatokra, valamint nyilvánosan elérhető egyéb forrásokra, például az OECD-re. Amennyiben nem állnak rendelkezésre könnyen elérhető releváns adatok, becsléseket is alkalmazhatnak. A Bizottságnak a tagállamok által szolgáltatott adatok és információk alapján minden második évben jelentést kell tennie az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a minimálbérek megfelelőségével és a minimálbérek általi lefedettséggel kapcsolatban végzett elemzéséről. Emellett az uniós szintű gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai koordináció keretében nyomon kell követni az előrehaladást. A Tanács vagy a Bizottság – az EUMSZ 150. és 160. cikkének megfelelően – felkérheti a Foglalkoztatási Bizottságot, illetve a szociális védelemmel foglalkozó bizottságot, hogy saját hatáskörükön belül vizsgálják meg a bérmegállapításra irányuló kollektív tárgyalások és a minimálbér-megfelelőség előmozdításának helyzetét a tagállamokban, a Bizottság által készített jelentés és más többoldalú felügyeleti eszközök, például az összehasonlító teljesítményértékelés alapján.
- (25a – új) A munkafeltételeikkel kapcsolatos megfelelő szintű átláthatóság és kiszámíthatóság biztosítása érdekében a munkavállalók számára biztosítani kell, hogy könnyen hozzájuthassanak az alkalmazandó minimálbérekre vonatkozó megfelelő információkhoz.
- (26) A munkavállalók számára lehetővé kell tenni, hogy gyakorolhassák a védelemhez való jogukat, ha a nemzeti jog alapján biztosított, minimálbérek nyújtotta védelemmel kapcsolatos jogaik sérülnek. A munkavállalók jogaiktól való megfosztásának megelőzése érdekében, amennyiben a nemzeti jog elismeri ezen jogokat, valamint a kollektív szerződésekben – többek között a kollektív vitarendezési rendszerekben – előírt konkrét jogorvoslati és vitarendezési formák sérelme nélkül a tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a munkavállalók, amennyiben a védelemhez való joguk gyakorlása mellett döntenek, hatékony és pártatlan vitarendezést és jogorvoslatot vehessenek igénybe, valamint hatékony védelemben részesüljenek a hátrány bármely formájával szemben.

- (26a - új) A tagállamoknak szabályokat kell megállapítaniuk a nemzeti jogon vagy a kollektív szerződéseken alapuló, minimálbérek megállapító nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozóan. E szabályok hivatkozást tartalmazhatnak a kollektív szerződések végrehajtására vonatkozó szabályokban – adott esetben – előírt kártérítésre és/vagy kötbérre, illetve szorítkozhatnak e hivatkozásra.
- (27) A Bizottságnak értékelést kell végeznie, amely alapul szolgál ezen irányelv hatékony végrehajtásának felülvizsgálatához. A Tanácsot és az Európai Parlamentet tájékoztatni kell e felülvizsgálat eredményeiről.
- (28) A tagállamok által a munkavállalók megfelelő minimálbér-védelme érdekében elfogadott reformok és intézkedések – jóllehet a helyes irányba tett lépések – nem minden esetben bizonyultak átfogónak és szisztematikusnak. Ezen túlmenően, az uniós szintű fellépés révén tovább javulhatnak az Unióban fennálló életkörülmények és munkafeltételek, valamint azok az esetleges aggályok is enyhülhetnek, hogy a minimálbérek megfelelőségének és a minimálbérek általi lefedettségnek a javítása érdekében a tagállamok által hozott, egymástól elszigetelt intézkedések káros gazdasági hatással járhatnak. Mivel ezen irányelv céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az említett célok a léptékük és hatásuk miatt jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (29) Ez az irányelv minimumkövetelményeket állapít meg egy eljárási keretre vonatkozóan, és ezzel meghagyja a tagállamok azon előjogát, hogy kedvezőbb rendelkezéseket vezessenek be vagy tartsanak fenn. A meglévő nemzeti jogi keretek értelmében megszerzett jogokat továbbra is alkalmazni kell, kivéve, ha ez az irányelv kedvezőbb rendelkezéseket vezet be. Ezen irányelv végrehajtása nem használható fel a munkavállalók meglévő jogainak csökkentésére, és nem képezhet jogalapot az ezen irányelv hatálya alá tartozó területen a munkavállalóknak nyújtott védelem általános szintjének csökkentésére.

- (30) Ezen irányelv végrehajtásakor a tagállamok nem írhatnak elő olyan közigazgatási, pénzügyi vagy jogi korlátozásokat, amelyek gátolnák a mikro-, kis- és középvállalkozások alapítását és fejlődését. Ezért a tagállamok – elkerülendő, hogy a rendelkezések aránytalanul sújtsák a kis- és középvállalkozásokat – felkérést kapnak annak értékelésére, hogy az átültető jogi aktusuk milyen hatást gyakorol azokra, különös tekintettel a mikrovállalkozásokra és az adminisztratív teherre, és hogy tegyék közzé ezeknek az értékeléseknek az eredményeit. Amennyiben megállapítást nyer, hogy a mikro-, kis- és középvállalkozásokat aránytalanul sújtja ezen irányelv, a tagállamoknak fontolóra kell venniük olyan intézkedések bevezetését, amelyek támogatják e vállalkozásokat abban, hogy javadalmazási rendszerüket az új követelményekhez igazítsák.
- (31) A tagállamok a minimálbér-keretrendszerek technikai vonatkozásainak fejlesztése vagy javítása céljából – ideértve a megfelelőség értékelését, a nyomon követést és az adatgyűjtést, a hozzáférés kiterjesztését, valamint az érvényesítést és az említett keretek végrehajtásához kapcsolódó általános kapacitásépítést – igénybe vehetik a technikai támogatási eszközt¹⁵ és az Európai Szociális Alap Pluszt¹⁶,

¹⁵ A technikai támogatási eszköz létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat, 2020. május 28., COM(2020) 409 final.

¹⁶ Az Európai Szociális Alap Pluszról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat, COM(2018) 382 final.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy

- (1) Az Unión belüli munkafeltételek és életkörülmények – és mindenekelőtt a minimálbérek megfelelőségének – javítása érdekében ez az irányelv keretet hoz létre a következők tekintetében:
- a) a jogszabályban meghatározott minimálbérek megfelelő szintjének előmozdítása;
 - aa – új) a bérmegállapításra irányuló kollektív tárgyalások előmozdítása;
 - b) a munkavállalók minimálbérek általi védelemhez való tényleges hozzáféréseinek a javítása, amennyiben e védelem biztosított.
- (1a)(új) Ez az irányelv nem sérti a minimálbérek szintjének megállapítására vonatkozó tagállami hatásköröket, sem pedig a szociális partnerek autonómiájának, valamint a kollektív szerződésekre irányuló tárgyalások folytatásához és azok megkötéséhez fűződő joguknak a teljes körű tiszteletben tartását.
- (2) Ez az irányelv nem érinti a tagállamok azon választási lehetőségét, hogy jogszabályban rögzítsék a minimálbéreket, hogy előmozdítsák a minimálbérek nyújtotta, kollektív szerződések alapján fennálló védelem igénybe vételét, vagy hogy e kétféle megközelítést ötvözzék.
- (3) Ezen irányelv egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy kötelezettséget ró
- a) a tagállamokra a tekintetben, hogy jogszabályban meghatározott minimálbért vezessenek be, ha a bérmegállapítást kizárólag kollektív szerződések biztosítják,
 - b) bármely tagállamra a tekintetben, hogy valamely kollektív szerződést általánosan alkalmazandóvá tegye.

2. cikk

Hatály

Ez az irányelv azon munkavállalókra alkalmazandó az Unióban, akik az egyes tagállamokban hatályos jog, kollektív szerződések vagy gyakorlat által meghatározott munkaszerződéssel vagy munkaviszonnyal rendelkeznek, figyelembe véve az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatát.

3. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

1. „minimálbér”: az az idő vagy teljesítmény alapján kiszámított minimális javadalmazás, amelyet a munkáltatónak a nemzeti jog vagy kollektív szerződések alapján ki kell fizetnie a munkavállalók részére egy adott időszakban elvégzett munkáért;
2. „jogszabályban meghatározott minimálbér”: törvényben vagy más kötelező erejű jogi rendelkezésben megállapított minimálbér, az általánosan alkalmazandóvá tett kollektív megállapodások által megállapított minimálbérek kivételével, amelyek esetében az elfogadó hatóság semmilyen mérlegelési jogkörrel nem rendelkezik az alkalmazandó rendelkezések tartalmát illetően;
3. „kollektív tárgyalás”: egyrészt a munkáltató, munkáltatói csoport vagy egy vagy több munkáltatói szervezet, másrészt egy vagy több munkavállalói szervezet között a munkafeltételek és a foglalkoztatási feltételek meghatározása céljából és/vagy a munkáltatók és a munkavállalók közötti kapcsolatok szabályozása céljából és/vagy a munkáltatók vagy munkáltatói szervezetek és a munkavállalói szervezet vagy szervezetek közötti kapcsolatok szabályozása céljából, a nemzeti jognak és gyakorlatnak megfelelően folytatott minden olyan tárgyalás, melynek célja kollektív szerződés megkötése;
4. „kollektív szerződés”: a 3. pontban említett felek által kötött, a munkafeltételekre és a foglalkoztatási feltételekre vonatkozó bármely írásos megállapodás, ideértve az általánosan alkalmazandóvá tett kollektív megállapodásokat is.

A minimálbér megállapítására vonatkozóan a Tengerészeti Munkaügyi Egyezményrel összhangban elfogadott és valamely tagállamban a gyakorlatban alkalmazott egyezséget a szóban forgó tagállamban kollektív szerződésnek kell tekinteni;

5. „a kollektív tárgyalások általi lefedettség”: a kollektív szerződés hatálya alá tartozó munkavállalók aránya nemzeti szinten, a következők arányaként kiszámítva:
- a) a kollektív szerződések hatálya alá tartozó munkavállalók száma, ideértve azon kollektív szerződéseket is, amelyek nem rendelkeznek a bérekről,
 - b) azon munkavállalók száma, akiknek a munkafeltételeit a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban kollektív szerződések szabályozhatják.

4. cikk

A bérmegállapításra irányuló kollektív tárgyalások előmozdítása

- (1) A kollektív tárgyalások általi lefedettség növelése és ezáltal a kollektív szerződések által biztosított bérmegállapítás javítása érdekében a tagállamok a szociális partnerekkel konzultálva, valamint a nemzeti jognak és gyakorlatnak megfelelően:
- a) előmozdítják a szociális partnerek azon képességének kiépítését és megerősítését, hogy többek között ágazati vagy ágazatközi szinten bérmegállapításra irányuló kollektív tárgyalásokat folytassanak; valamint
 - b) ösztönzik a szociális partnerek között a bérekről folytatott konstruktív, érdemi és megfelelő információkon alapuló tárgyalásokat.
- (2) Ezen túlmenően, azok a tagállamok, amelyekben a kollektív tárgyalások általi lefedettség nem éri el a 70 %-os küszöbértéket, a szociális partnerekkel folytatott konzultációt követően jogszabályban vagy a szociális partnerekkel egyetértésben meghatároznak egy, a kollektív tárgyalások feltételeinek megteremtését elősegítő keretet, és a szociális partnerekkel egyeztetve cselekvési tervet dolgoznak ki a kollektív tárgyalások előmozdítására. A cselekvési tervet nyilvánosságra hozzák, és arról értesítik az Európai Bizottságot.

II. FEJEZET

JOGSZABÁLYBAN MEGHATÁROZOTT MINIMÁLBÉREK

5. cikk

A jogszabályban meghatározott minimálbérek megfelelésének előmozdítása

- (1) A jogszabályban meghatározott minimálbéreket alkalmazó tagállamok létrehozzák a szükséges keretet a jogszabályban meghatározott minimálbérek megállapításához és aktualizálásához. A minimálbérek megállapítását és aktualizálását ez esetben olyan kritériumoknak kell vezérelniük, amelyek a tisztességes munka- és életkörülmények, a társadalmi kohézió és a felzárkózás elérése érdekében előmozdítják a megfelelést. A tagállamok e kritériumokat nemzeti gyakorlatukkal összhangban határozzák meg, akár a vonatkozó nemzeti jogszabályokban, akár az illetékes szervek határozataiban, akár háromoldalú megállapodásokban. A kritériumokat stabil és egyértelmű módon kell meghatározni.
- (2) Az (1) bekezdésben említett nemzeti kritériumoknak legalább a következő elemekre ki kell terjedniük, azok relevanciájáról és egymáshoz viszonyított súlyáról ugyanakkor – a jellemző nemzeti társadalmi-gazdasági feltételekkel összhangban – a tagállamok határozhatnak:
 - a) a jogszabályban meghatározott minimálbérek vásárlóereje, figyelembe véve a megélhetési költségeket, valamint az adók és a szociális ellátások céljára történő befizetéseket;
 - b) a bérek általános szintje és eloszlása;
 - c) a bérek növekedési rátája;
 - d) a termelékenység szintje és alakulása.

- (2a) (új) Az (1), (2) és (4) bekezdésben meghatározott kötelezettségek mellett a tagállamok automatikus indexálási mechanizmust alkalmazhatnak a jogszabályban meghatározott minimálbérek kiigazítására bármely arra alkalmas kritérium alapján, valamint a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban.
- (3) A tagállamok általánosan alkalmazott, bevett indikatív referenciaértékeket használnak a jogszabályban meghatározott minimálbérek megfelelőségére vonatkozó értékeléshez.
- (4) A tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a jogszabályban meghatározott minimálbérek megfelelőségének folyamatos előmozdítása érdekében biztosítsák azok rendszeres és időben történő aktualizálását.
- (5) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy működjenek olyan tanácsadó szervek, amelyek tanácsot adnak az illetékes hatóságoknak a jogszabályban meghatározott minimálbérekkel kapcsolatos kérdésekben.

6. cikk

Különbségek és levonások

Amennyiben a tagállamok lehetővé teszik a minimálbérek különböző mértékeinek megállapítását a munkavállalók meghatározott csoportjai tekintetében, illetve az olyan levonásokat, amelyek a fizetett javadalmazást a jogszabályban meghatározott, vonatkozó minimálbér szintje alá csökkentik, biztosítják, hogy e különbségek és levonások alkalmazása során tiszteletben tartsák a megkülönböztetés tilalmának és az arányosságnak az elvét.

7. cikk

A szociális partnerek bevonása a jogszabályban meghatározott minimálbérek megállapításába és aktualizálásába

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak lehetővé tétele érdekében, hogy a szociális partnereket megfelelő időben és ténylegesen bevonják a jogszabályban meghatározott minimálbérek megállapításába és aktualizálásába, többek között az 5. cikk (5) bekezdésében említett tanácsadó szervek munkájában való részvételük révén, különösen az alábbiak tekintetében:

- a) az 5. cikk (1) és (2) bekezdésében említett kritériumok kiválasztása és alkalmazása a jogszabályban meghatározott minimálbérszintek megállapítása céljából;

- aa) (új) az automatikus indexálási képlet meghatározása és annak módosítása, amennyiben alkalmaznak ilyen képletet;
- bb) (új) az 5. cikk (3) bekezdésében említett indikatív referenciaértékek kiválasztása és alkalmazása;
- b) a jogszabályban meghatározott minimálbérszinteknek az 5. cikk (4) bekezdésében említett aktualizálása;
- c) a jogszabályban meghatározott minimálbérek tekintetében alkalmazandó, a 6. cikkben említett különbségek és levonások megállapítása;
- d) a jogszabályban meghatározott minimálbéreket megállapító hatóságok tájékoztatása céljából történő adatgyűjtésre és tanulmányok készítésére vonatkozó döntések.

8. cikk

A munkavállalók tényleges hozzáférése a jogszabályban meghatározott minimálbérekhez

A tagállamok – a szociális partnerekkel konzultálva vagy együttműködve – adott esetben megteszik a következő intézkedéseket annak érdekében, hogy javítsák a munkavállalók hozzáférését a jogszabályban meghatározott minimálbérek nyújtotta védelemhez:

- a) a munkaügyi felügyelőségek vagy a jogszabályban meghatározott minimálbérek érvényesítéséért felelős szervek általi megfelelő vizsgálatok és helyszíni ellenőrzések biztosítása; ezeknek a vizsgálatoknak és ellenőrzéseknek arányosnak és megkülönböztetéstől mentesnek kell lenniük; és
- b) iránymutatás kidolgozása a jogalkalmazó hatóságok számára a szabályokat be nem tartó munkáltatók proaktív megkereséséhez és felelősségre vonásához;

III. FEJEZET

HORIZONTÁLIS RENDELKEZÉSEK

9. cikk

Közbeszerzés

A tagállamok megteszik a megfelelő intézkedéseket – a 2014/24/EU irányelvvel, a 2014/25/EU irányelvvel és a 2014/23/EU irányelvvel összhangban – annak biztosítása érdekében, hogy a gazdasági szereplők és alvállalkozóik a közbeszerzési vagy koncessziós szerződések teljesítése során tiszteletben tartsák az uniós jogban, a nemzeti jogban, a kollektív szerződésekben vagy nemzetközi munkajogi rendelkezésekben a munkajog terén a bérekre vonatkozóan meghatározott, alkalmazandó kötelezettségeket.

10. cikk

Nyomon követés és adatgyűjtés

- (1) A tagállamok nyomon követik a minimálbérek általi lefedettséget és a minimálbérek megfelelőségét.
- (2) A tagállamok kétévente, a jelentéstételi év október 1-jéig bejelentik a Bizottságnak a következő adatokat és információkat:

a0) (új) a kollektív tárgyalások általi lefedettségi arány;

a) a jogszabályban meghatározott minimálbérek esetében:

- i. a jogszabályban meghatározott minimálbérek szintje és a hatálya alá tartozó munkavállalók aránya;
- ii. az alkalmazott különbségek és levonások ismertetése;

- b) a kizárólag kollektív szerződések által biztosított minimálbér-védelem esetében:
- i. az alacsony keresetű munkavállalókra vonatkozó kollektív szerződésekben megállapított legalacsonyabb bérszintek, vagy azok becsült értéke, valamint az ilyen szerződések hatálya alá tartozó munkavállalók aránya vagy annak becsült értéke;
 - iii. a kollektív szerződések hatálya alá nem tartozó munkavállalók részére fizetett bérek szintje és annak a kollektív szerződések hatálya alá tartozó munkavállalók részére fizetett bérek szintjéhez való viszonya.

A tagállamok nem kötelesek bejelenteni a 10. cikk (2) bekezdése b) pontjának i. alpontjában említett adatokat a vállalati szintű kollektív szerződések esetében.

A tagállamok az e bekezdésben említett statisztikákat és információkat nem, életkor, fogyatékoság, a vállalkozás mérete és ágazat szerinti bontásban adják meg, amennyiben ilyen formában rendelkezésre állnak.

Az első jelentésnek a [X, Y, Z: az átültetés évét megelőző három év] éveket kell lefednie és [az átültetés évét követő YY. év október 1-jéig] kell beérkeznie. A tagállamok kihagyhatják azokat a statisztikákat és információkat, amelyek [az átültetés dátuma] előtt nem állnak rendelkezésre.

- (4) A Bizottság elemzi a tagállamok által a (2) bekezdésben említett jelentésekben továbbított adatokat és információkat, és két évente jelentést tesz arról az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

10a. cikk (új)

A minimálbérek nyújtotta védelemre vonatkozó információk

A tagállamok biztosítják, hogy a minimálbérek nyújtotta védelemre vonatkozó információk nyilvánosan elérhetők legyenek, továbbá átfogó képet nyújtsanak és könnyen hozzáférhetők legyenek. Ez a vállalati szintű kollektív szerződésekre nem alkalmazandó.

11. cikk

A jogorvoslathoz és a hátrányos bánásmóddal vagy következményekkel szembeni védelemhez való jog

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy adott esetben a kollektív szerződésekben előírt konkrét jogorvoslati és vitarendezési formák sérelme nélkül a munkavállalók – beleértve azokat is, akiknek a munkaviszonya megszűnt – hatékony és pártatlan vitarendezést és jogorvoslatot vehessenek igénybe, amennyiben a nemzeti jog vagy kollektív szerződések a jogszabályban meghatározott minimálbérekhez vagy a minimálberek nyújtotta védelemhez kapcsolódó jogokat biztosítanak, és ezek sérültek.
- (2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megvédjék a munkavállalókat – beleértve a munkavállalók képviselőit és ellátókat is – a munkáltató által alkalmazott hátrányos bánásmódtól, valamint a munkáltatóhoz benyújtott panaszokból vagy a jogérvényesítés céljából indított eljárásokból eredő hátrányos következményektől olyan esetekben, amikor a nemzeti jog vagy kollektív szerződések a jogszabályban meghatározott minimálbérhez vagy a minimálberek nyújtotta védelemhez kapcsolódó jogokat biztosítanak, és ezek sérültek.

12. cikk

Szankciók

A tagállamok megállapítják a minimálberekkel kapcsolatos jogok és kötelezettségek megsértése esetén olyan mértékig alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, amennyiben e jogokról és kötelezettségekről a nemzeti jog vagy kollektív szerződések rendelkeznek. Az előírt szankcióknak hatékonyak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.

IV. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

13. cikk

Végrehajtás

A tagállamok megbízhatják a szociális partnereket ezen irányelv teljes egészének vagy egyes részeinek a végrehajtásával, a 4. cikk (2) bekezdése szerinti cselekvési terv kidolgozását is beleértve, amennyiben a szociális partnerek ezt közösen kérik. Ennek során a tagállamok megtesznek minden szükséges lépést az ezen irányelv által meghatározott kötelezettségek mindenkor betartásának biztosítására.

14. cikk

Az információk terjesztése

A tagállamok biztosítják, hogy a munkavállalók és a munkáltatók, köztük a kkv-k figyelmét felhívják az ezen irányelvet átültető nemzeti intézkedésekre, valamint az 1. cikkben meghatározott tárgyhoz kapcsolódó, már hatályban lévő vonatkozó rendelkezésekre.

15. cikk

Értékelés és felülvizsgálat

A Bizottság [öt évvel az átültetés dátumát követően]-ig elvégzi ezen irányelv értékelését. A Bizottság ezt követően jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben felülvizsgálja ezen irányelv végrehajtását, és adott esetben jogalkotási módosításokat javasol.

16. cikk

A védelmi szint csökkentésének tilalma és a kedvezőbb feltételeket biztosító rendelkezések

- (1) Ez az irányelv nem képezhet jogalapot a tagállamok által a munkavállalóknak már eleve biztosított védelem általános szintjének csökkentésére.
- (2) Ez az irányelv nem érinti a tagállamok azon előjogát, hogy a munkavállalókra nézve kedvezőbb törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseket alkalmazzanak vagy vezessenek be, vagy a munkavállalókra nézve kedvezőbb kollektív szerződések alkalmazását szorgalmazzák vagy engedélyezzék.
- (3) Ez az irányelv nem sérti az Unió egyéb jogi aktusai által a munkavállalók számára biztosított jogokat.

17. cikk

Átültetés

- (1) A tagállamok elfogadják azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek *[két évvel a hatálybalépést követően]*-ig megfeleljenek. Ezekről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

18. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

19. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben,

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök
